

Demografska katastrofa

Autor Administrator

Demografska katastrofa

Nestaje li nas zauvijek?

G. Antiæ

(...) Obiteljsko zajedništvo redovito

je prvo èovjekovo iskustvo zajedništva. To ga zajedništvo prati i nosi tijekom cijelog života. Još kao neroðen, a kasnije kao, maleno i bespomoæeno dijete ovisno o roditeljskoj bri-zi, èovjek doživljava prvo iskustvo prihvæenosti i lju-bavi. Kako raste, dijete doživljava i širi krug zajedni-štva svoje braæe i sestara, baka i djedova, rodbine, ku-mova, obiteljskih prijatelja i susjeda. Sazrjevši, mladiæ i djevojka sklapaju ženidbu te iz nove perspektive doživljavaju i podržavaju obiteljsko zajedništvo, podižuæi i odgajajuæi vlastitu djecu te išèekujuæi u zre-lim danima djecu svoje djece. Iskustvo obiteljskoga zajedništva nenadomjestivo je i njime je obilježen èitav èovjekov život(...) J.B.

Svako malo, posebno u mjesecu rujnu kad stasaju nove generacije za školu, èitamo jadikovke o izraziti lošoj domografskoj situaciji u Hrvatskoj, sve manjem natalitetu, a veæem mortalitetu, o našem nestajanju. I ove je godine, kao i prethodnih, tisuæu uèenika manje upisano u prve razrede.

Demografske projekcije kažu da æe veæ 2015. Hrvatska imati od 13 do 20 posto stanov-nika manje nego što ih je ima-la 2001. Dugoroènije su pro-jekcije još i lošije pa æe se prazne školske klupe brzo preliti u radne pogone.

Uzroci ovoga , jednog od našjih najtežih problema vrlo su složeni i èini se nerješivi. Uputit æeu vas na sjajne analitièke tekstove

na ovoj stranici (Hrvati izumiru, Mile Prpa...), a ja bih se tek osvrnuo na neke aspekte iz rakursa običnog građanina koji se brine, koji je nesretan zbog toga, koji pokušava shvatiti, pa možda i djelovati...

„Sjedim sam u dvorištu kamene roditeljske kuće u Zmijavcima i uživam u tisecu;ini. Ali ne u tisecu;ini koja zavlada dio dana, mjeseca i godine. Ovo je vječna tiseca;ina, jer u kući nema ljudi koji u njoj žive. Stotinama godina bila je dom za narod;taje koji su se u njoj rađali i umirali, sada služi samo jednoj svrsi - ljetnom odmoru posljednjih potomaka njegovih prvih stanara. Kuća duh. Kuća u kojoj više neće biti veselja zbog novo-rodenih i naricanja za umrlima, u koju se više neće unositi plodovi s njiva do kojih je sama znala doći. I dok uživam u tisecu;ni ispod golema oraha čitajući knjigu, pokad;to začem neki glas iz prošlosti, ugledam neku sliku, neki drevni prizor, neku očevu srditost ili majčinu molitvu što kao ptica doleti iz uspomena i nestane.

Možda uživam bašto; zato što mi se duševno ugnijezdila u sjećanje, što se u kući i oko nje zaštitila sjenama pređaka koje su se popele i u gustu krovu;nu iznad mene. Nedaleko šumu povremeno zanjiše vjetar, zanjiše i grane oraha i mene kao da me pita: - Koliko ostaješ? Ja mu odgovorim: - Zauvijek!“

Ovo je jedna lijepa, ali tužna slika hrvatskog sela iz pera neponovljivog M. Ivkošiæa objavljena u Večernjem listu. Sela, koje je bilo neiscrpna demografska baza, kojega više nema, ili je na samom umoru. U tom Selu, u tim skromnim kućicama, diljem svih hrvatskih prostora, bujao je Život. Živjelo se teško, skromno, ali radosno i uvijek s nadom u bolje i s vjerom u Vječeno. Živjelo se u obiteljima, u međusobno bliskoj vezi više generacija, u stalnom dodiru s prirodom i susjedima. A onda je to sve počelo nestajati. A što znači obitelj? Evo kako to prelijepo kazuje nadbiskup kardinal J. Bozaniæ.

„Zajedništvo Boga i èovjeka mnogolik se ostvaruje u ljudskom životu. Jedno od povlaštenih mesta življenja zajedništva s Bogom i s ljudima jest obitelj. Obiteljsko zajedništvo redovito je prvo èovjekovo iskustvo zajedništva. To ga zajedništvo prati i nosi tijekom cijelog života. Još, kao nerođen, a kasnije kao, maleno i bespomoæno dijete ovisno o roditeljskoj briži, èovjek doživjava prvo iskustvo prihvjeta i ljuđavi. Kako raste, dijete doživjava i širi krug zajedništva svoje braće i sestara, baka i djedova, rodbine, kućna, obiteljskih prijatelja i susjeda. Sazrjevši, mladiæ i devojka sklapaju ženidbu te iz nove perspektive doživjavaju i podržavaju obiteljsko zajedništvo, podižući i odgajajući vlastitu djecu te išekujući u zrelim danima djecu svoje dece. Iskustvo obiteljskoga zajedništva nenadomjestivo je i njime je obilježen èovjekov život. Stoga se može reæi kako Božji san o èovjeku ukljuèuje obitelj kao mjesto stjecanja prvih iskustava zajedništva i poèetka ispunjenja Božjeg nauma s njime“

I onda slijede promjene u načinu života, sustavno razaranje i relativiziranje svih tradicionalnih vrijednosti, prije svega obitelji i trka za materijalnim probitkom i boljim mjestom u hranidbenom lancu. (Vidjeti tekstove na ovoj Stranici: Dovoljni sami sebi?, Biti normalan?)

„Poèelo, izgleda, napuštanjem malog sela i ulaskom u ono globalno, tehnološkom revolucijom, opæim napretkom, porastom standarda i osobito snažnim razvojem elektronskih medija.. Dok smo bili životno upuæeni jedni na druge i ovisni jedni o drugima, imali smo vremena jedni za druge, intenzivno se družili, pomagali jedni drugima u poslovima, branili se zajedno, radovali se i, èini se, bili sretni.

Tehnološki napredak, porast standarda i moderno uređena država, uèinili su nas neovisnim o drugima. U novim uvjetima pojedinac je mogao preživjeti sam, uredio je svoju kuæicu, napunio je svime o èemu je prije samo sanjao i šta bi mu trebalo više?. Izbacio je kuæeno ognjište, oko kojega su se generacije okupljale i prièale prièe, a u središte stavio TV kutiju, koja ga o svemu obavještava i pouèava što treba èiniti, što kupiti, što je dobro, što je loše. I najèešæe su te pouke upravo suprotne onim spoznajama i vrijednostima koje je baštinio od svojih roditelja i svoje sredine. Ne mora više izlaziti vani da bi saznao šta se dogaða; dovoljno je samo pritisnuti dugme upravljaèa i sve je pred njime. Likovi s ekrana, pa i oni izmišljeni postaju njegova realnost a najbliži roðaci, prijatelji, susjedi – pravi stranci.

Èesto niti ne primjeæujemo kako se tradicionalne vrijednosti sustavno relativiziraju i ismijavaju , obitelj prikazuje kao arhaièna, nepotrebna institucija, potencijalno opasna za svoje èlanove, osobito najslabije, spolnost odvaja od svoga osnovnog smisla u funkciji kreacije života i tretira kao roba, sredstvo hedonistièkog iživljavanja, bez obzira na ruševine koje ostavlja itd., itd.

I na kraju, kao rezultat svega - usamljenost, zbumjenost, otuđenje; sve manje dodira sa drugima, sve manje prilika za susrete i upoznavanje, sve više onih koji žive usamljeni, sve manji interes za druge, za brak, za roditeljstvo.

Mogli bismo gorko konstatirati: èovjek je dobio puno, a poput Fausta izgubio najvažnije - sebe, svoju dušu. I ne odnosi se to samo za Hrvatsku Slièena je situacija u cijelom Zapadnom svijetu, èija je civilizacija ukorijenjena u judeokræansku tradiciju. Unatoè njihovu bogatstvu i boljoj ureðenosti društva i njih jednako muèe negativni demografski trendovi. Zašto?

"Jer nema ljubavi“, rekao je jednom prigodom našem; poznati teolog.. "Zbog moralnog pada hrvatskog naroda“ napisao je sveæenik koji se intenzivno bavi ovim pitanjima. Mudri biskup R .Periæ reèe ovako: "Bog je u narav èovjekovu usadio životnu klicu, snagu, èežnju za životom. Kad to èovjek u sebi izvræe, deformira i ne slijedi naravni hod, može li biti ištarata izvraæenije i neprirodnije? Katolièki roditelji u bogatoj Europskoj Uniji ne raðaju vište zbog društvenih pogodnosti. Dapaèe. Èovjek bi se morao ne zbog vanjskih okolnosti, uvjeta, veæega standarda, opredjeljivati za jedno dijete vište, nego zbog svoje vlastite odgovornosti pred Bogom i pred svojom savjetom. Raðanje djece jest odgovornost (...)“.

U ovom našem vremenu u kojemu se sve relativizira, u kojemu se vrednuje samo materijalno, novac, moæ, uspjeh, u kojemu se ismijava govor o potenciju, istini, solidarnosti, dobroti, u kojemu " nema“ ljubavi i priateljstva (ima ali to èesto ne promjeæujemo od svega što zamagljuje našem; stvarnost), u kojemu je jedino važno osvojiti bolju poziciju u hranidbenom lancu, u kojemu nema mjesta Bogu – to bi se moglo drugo i oèekivati. Sam po sebi život nikada nije samo uživanje, dapaèe, manje ili vište patnje je sigurnija stavka, a na kraju puta uvijek èeka neka crna rupa u zemlji. I ako je to sve – ako nema nekog Višteg smisla, - èemu sve to. Nije li to onda dovoljan razlog od odustajanja od života.
Na osobnoj i na kolektivnoj razini?.

Je li to valjan odgovor na pitanje o uzrocima demografske katastrofe? Ako jest, onda je i rješenje blizu. Vratiti se izgubljenom, potisnutom, zaboravljenom, prigrli potisnute provjerene vrijednosti. To znaèi

promjeniti našu filozofiju, vratiti se provjerenim vrijednostima, promjeniti našu optiku, promjeniti dosta toga, ukljuèiti i duhovnu dimenziju. Mijenjati sliku naše stvarnosti tako da ona bude poželjno mjesto u kojoj ima smisla živjeti. Onda æe se „vratiti“, jasnije pokazati i prijateljstvo i ljubav i radost, unatoè teškoæama, i ona negdje izgubljena, potisнута èežnja za životom, programirana u svakom živom biæu. I opet æe oživjeti naša sela, u starim hižama zazvoniti djeèiji glasovi i oglasiti se školska zvona u sada praznim i napuštenim školama.. I naše statistike bit æe bolje...

Kako sada stvari stoje, ovo je èista utopija. U ovom trenutku gotovo da jedino na Njegovu providnost možemo raèunati. Ali ako nema želje, ako nema nade i vjere, ako nema pokušaja sigurno se ništa neæe dogoditi. I ako postoe želja i nada, a one sigurno postije u veæini hrvatskog biæa, onda æe se to ostvariti prije ili kasnije. Na svakome od nas je da da od sebe što može. U najtežim trenutcima mnogi su dali živote za Domovinu. Sada su potrebni druge vrste napor. I mudrost - potrebno je uèiti, obrazovati se, dobro se obavijestiti kako bi znali što hoæemo i kome dati svoje povjerenje, svoj glas, i hrabrost - nije lako glasovati protiv prijedloga iza kojega stoji šef stranke, ili odbiti nemoralnu ponudu i time se izložiti riziku gubika posla, položaja i sl.

Nitko u ovome ne bi trebao biti izuzet od odgovornosti, naravno svatko na svojoj razini: odgovornost zastupnika u Saboru je viša od mene obièenog glasaèa. Ali, ako ništa drugo, ne smijemo nikada izgubiti vjeru u dobro, u konaènu pobjedu istine nad laži, dobra nad zlim. Sjano to sublimira u svojoj kolumni I. Mikleniæ u Glasu koncila.

(...)Važnost ljudskoga svakodnevnog života nije u tome - kako èesto ljudi krivo smatraju - koliko se èovjek kojeg dana lijepo proveo, koliko je zadovoljio svoje potrebe, ili koliko je stekao, veæ je u tome koliko je ispunio svoje ljudsko životno poslanje, koliko je opravdao svoje postojanje ostvari-vanjern opæeg dobra.

Sve manifestacije brojnih kriza u suvremenome hrvatskom društvu posledica su toga što mnogi hrvatski graðani, a osobito oni na važnijim društvenim položajima, ne ispunjavaju svoje životno poslanje na osobnoj, obiteljskoj, društvenoj i nacionalnoj razini. Sve pojave kriminala, korupcije, nepravde,

nasilja, sebiènih osobnih i zajednièkih interesa, skrivene zloèi-naèke umreženosti, uliznièkog i ideološko-politièkog podložništva, gaženja istine i ljudskog dostojanstva - jednom rijeèju svih negativnih pojava u suvremenome hrvatskom društvu - posljedica su toga što brojni hrvatski graðani svakodnevno i neprekidno ne ispunjavaju svoje životno poslanje.

Ispunjavanje životnog poslanja

može biti u rasponu od minimalnoga preko osrednjega do optimalnoga, no teško društvu i narodu u kojem svoje poslanje ostvarivanja opæega dobra ne bi izvršavali roditelji, braèni drugovi, školarci, radnici, gospodarstvenici, politièari, znanstveni, zdravstveni, odgojni, obrazovni, medijski i ini djelatnici, vjernici, sveæenici... Stvarni pomak i boljšitak u suvremenome hrvatskom društvu moguæ je samo onda ako svi hrvatski graðani, a osobito svi oni na odgovornijim društvenim položajima, prihvate i ostvare svoj dio odgovornosti i ispune svoje životno poslanje“.(..).